

Za izvrševanje 47. člena Zakona o varnosti v železniškem prometu (Uradni list RS, št. 30/18 in 54/21) ministrica za infrastrukturo izdaja

PRAVILNIK o varnostni opremi tirnih vozil

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina in področje uporabe)

(1) Ta pravilnik določa varnostne naprave razreda B in drugo opremo tirnih vozil, ki ni zajeta v tehničnih specifikacijah za interoperabilnost v zvezi s podsistemom tirna vozila, v zvezi s podsistemi vodenje-upravljanje in signalizacija ter v zvezi s podsistemom vodenje in upravljanje prometa železniškega sistema v Evropski uniji.

(2) Ta pravilnik se uporablja za tirna vozila, ki vozijo po javni železniški infrastrukturi in industrijskih tirih, kjer ta tirna vozila prehajajo na javno železniško infrastrukturo, oziroma s svojimi napravami delujejo na tirna vozila, ki prehajajo na javno železniško infrastrukturo.

(3) II. Poglavlje tega pravilnika se ne uporablja za tirna vozila, ki so namenjena izvajanju premikalnih voženj ali obratujejo le na industrijskih tirih in za posebna vozila.

2. člen (pomen izrazov in kratic)

(1) Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo:

1. »avtostop naprava« je varnostna naprava razreda B, kot je določeno s TSI, ki ureja podsistem vodenje-upravljanje in signalizacija,
2. »budnostna naprava« je varnostna naprava na vlečnem tirnem vozilu za spremljanje odzivov strojevodje, ki ustavi vlak, če se strojevodja ne odzove v času, ki je z napravo določen,
3. »naprave razreda A« so sistemi vodenja vlaka (ETCS) in globalni mobilni radijski komunikacijski sistem za železnice (GSM-R), kot je določeno s TSI, ki ureja podsistem vodenje-upravljanje in signalizacija,
4. »razpustitev vlaka« je zaustavitev vlaka na medpotni ali odpravni postaji po presoji prevoznika ali upravljavca, kadar vlak ne nadaljuje vožnje z dodeljenim voznim redom in številko vlaka,
5. »registrirni merilnik« je naprava za merjenje in zapisovanje hitrosti, prevožene poti in časa ter drugih podatkov o vožnji vlečnega tirnega vozila,
6. »vlečna tirna vozila« so tirna vozila z lastnim pogonom, namenjena za vleko vlakov, premik ali samostojno vožnjo (lokomotive z motorji z notranjim zgorevanjem in električne lokomotive, vlečne enote z motorji z notranjim zgorevanjem in električne vlečne enote

7. »motorna vozila za posebne namene« so tirna vozila, namenjena gradnji in vzdrževanju železniške infrastrukture.

(2) Kratice, uporabljene v tem pravilniku, pomenijo:

1. »ASN« je avtostop naprava,
2. »JŽI« je javna železniška infrastruktura.

II. NAPRAVE RAZREDA B

3. člen **(vrste naprav)**

(1) Med varnostne naprave razreda B sodijo ASN, vgrajene na JŽI in vlečnih tirnih vozilih, ki na njej obratujejo.

(2) Za vožnjo po progah, opremljenih samo z varnostnimi napravami razreda B, je obvezna opremljenost vlečnih tirnih vozil z ASN, razen za motorna vozila za posebne namene.

4. člen **(delovanje ASN)**

(1) ASN na podlagi točkovnega prenosa podatkov in s točkovnim ali delnim kontinuiranim nadzorom hitrosti za preprečitev nesreč in incidentov samodejno vpliva na vožnjo vlakov ter sproži prisilno zaustavitev vlečnega vozila v primerih, ko strojevodja ne upošteva signalnih znakov pri:

- glavnih signalih, ki kažejo signalne znake »Stoj«, »Previdno, pričakuj stoj«, »Prosto, pričakuj omejeno hitrost«, »Omejena hitrost, pričakuj stoj«, »Omejena hitrost, pričakuj prosto ali previdno«, »Omejena hitrost, pričakuj omejeno hitrost«, »Omejena hitrost«, »Previdna vožnja« ter pri nerazsvetljenih glavnih signalih.
- predsignalih, ki kažejo signalne znake »Pričakuj stoj«, »Pričakuj omejeno hitrost« ter pri nerazsvetljenih predsignalih.

(2) Progovni del ASN se lahko vgrajuje tudi za varovanje drugih nevarnih mest na progi.

5. člen **(elementi ASN)**

(1) ASN je sestavljena iz:

- progovne naprave,
- naprave, vgrajene na vlečna tirna vozila.

(2) Del ASN na vlečnem vozilu je sestavljen iz:

- dveh lokomotivskih magnetov, prirejenih za sprejem informacij od tirnih magnetov (500 Hz, 1000 Hz in 2000 Hz),
- naprave v vozniški kabini (stikala, tipkala, kontrolne lučke, merilnik in registrator hitrosti),
- relejne omare (napetostni pretvornik, generator frekvenc, sprejemnik impulzov, podatkovna spominska enota) in
- pnevmatske zavorne skupine.

(3) Stikala in tipkala za upravljanje in signalizacijo za prikaz delovanja ASN v vozniški kabini morajo omogočiti in prikazati uporabo funkcij »po nalogu«, »razrešitev« in »potrditev«.

6. člen (režim ASN)

(1) Odvisno od tipa ASN je možno izbrati različne režime delovanja ASN glede na maksimalno hitrost vlaka ali na podlagi dejanskega zavornega odstotka vlaka.

(2) Režim delovanja ASN izbere strojevodja na podlagi podatkov o vrsti vlaka.

7. člen (vpliv in delovanje ASN)

(1) ASN mora kontrolirati trenutno hitrost vlečnega tirnega vozila glede na režim vožnje in vplivati na:

- zmanjševanje hitrosti vožnje vlakov mimo signalov, ki s signalnimi znaki zahtevajo ustrezno ravnanje,
- zaustavitve vlakov pred signali, ki s signalnim znakom prepovedujejo nadaljnjo vožnjo mimo njih.

(2) Delovanje ASN temelji na sprejemu informacij od tirnih magnetov, s pomočjo indukcije na frekvencah 500 Hz, 1000 Hz in 2000 Hz.

(3) Vpliv tirnega magneta z resonančno frekvenco 1000 Hz:

Po prevozu aktivnega tirnega magneta z resonančno frekvenco 1000 Hz pri signalnih znakih »Previdno, pričakuj stoj«, »Prosto, pričakuj omejeno hitrost«, »Omejena hitrost, pričakuj stoj«, »Omejena hitrost, pričakuj prosto ali previdno«, »Omejena hitrost, pričakuj omejeno hitrost«, »Omejena hitrost«, »Pričakuj stoj« in »Pričakuj omejeno hitrost« ter pri nerazsvetljenem predsignalu, je potrebno v času štirih sekund pritisniti tipko »potrditev«, sicer se aktivira prisilno zaviranje. S pritiskom na tipko »potrditev« prične teči časovni krajevni nadzor hitrosti vlečnega vozila. Po pritisku tipke »potrditev«, je potrebno glede na izbran režim vožnje začeti z zmanjševanjem hitrosti tako, da je dejanska hitrost vlaka pred potekom nadzorovane poti ali časovne kontrole enaka ali manjša od mejne hitrosti, sicer pride do aktiviranja prisilnega zaviranja.

(4) Vpliv tirnega magneta z resonančno frekvenco 500 Hz:

Pri prevozu aktivnega tirnega magneta z resonančno frekvenco 500 Hz, kjer je vgrajen, mora biti hitrost vlaka, odvisno od režima vožnje, manjša od mejne hitrosti. Glede na izbrani režim vožnje je potrebno zmanjševati hitrost tako, da je ta na krajevnem nadzoru hitrosti manjša od mejne hitrosti. V primeru, da se hitrost ne zmanjša v skladu s prejšnjo zahtevo, se aktivira prisilno zaviranje. Pri ASN tipa I 60 R in LZB 80E/PZB 90 je vpliv 500 Hz aktiven 250 m po prevozu tirnega magneta in ni možnosti razrešitve.

(5) Vpliv tirnega magneta z resonančno frekvenco 2000 Hz:

Pri prevozu aktivnega tirnega magneta z resonančno frekvenco 2000 Hz, ki se uporablja za zaustavitev vlaka po nedovoljenem prevozu glavnega signala, ki kaže signalni znak »Stoj« ali »Previdna vožnja« oziroma je nerazsvetljen, se sproži trenutno in brezpogojno prisilno zaviranje. Vožnja mimo signala, ki kaže signalni znak »Stoj« ali »Previdna vožnja« oziroma je nerazsvetljen je izjemoma dovoljena, ob uporabi tipkala »vožnja po nalogu«. Postopek za nadaljevanje vožnje in hitrost vlaka po uporabi tipke »vožnja po nalogu«, določi upravljavec.

8. člen (izklop ASN)

ASN mora biti izklopljena:

- pri premiku z vlakovno lokomotivo na kretničnem območju, ki traja več kot 30 minut,
- na vlakovni lokomotivi, če je na čelu vlaka priprežna lokomotiva,
- na doprežni lokomotivi,
- na vlečnih enotah z motorji z notranjim zgorevanjem in električnih vlečnih enotah na vseh motornih garniturah, razen na prvi v smeri vožnje,
- pri vzdrževalnih delih na zaprtem tiru.

9. člen (registracija in arhiviranje podatkov ASN)

(1) Delovanje ASN na vlečnem tirnem vozilu mora biti registrirano, ne glede na tip in način delovanja. Zapisi morajo omogočati poznejšo kontrolo delovanja.

(2) Registrirati se morajo podatki o vključenosti, načinu delovanja, vseh vplivih progovnega dela na ASN vlečnega tirnega vozila, ravnanju z napravo in vplivu na vožnjo.

III. OSTALA OPREMA IN ZAHTEVE ZA TIRNA VOZILA

10. člen (budnostna naprava)

(1) Vlečna tirna vozila morajo biti opremljena z budnostno napravo.

(2) Budnostna naprava mora biti v stanju pripravljenosti, ko vozilo doseže hitrost 20 km/h in ostane delujoča dokler je ta hitrost prekoračena.

(3) V stanju pripravljenosti je potrebno z budnostno napravo opravljati s pritiskom na nožno ali ročno tipko in sicer v določenih časovnih intervalih:

- Dolgi časovni interval 30 s \pm 15 %,
- Kratki časovni interval, ki nastopi po preteku dolgega časovnega intervala, kateri se naznani z zvočnim signalom je 2,5 s \pm 15 %.

(4) Po preteku časa, določenega v točki b prejšnjega odstavka, mora tirno vozilo izklopiti vlečno silo, sprožiti zavoro v sili in izprazniti glavni zavorni vod.

11. člen **(ostale zahteve)**

(1) Uporaba tirne zavore na vrtnične tokove ni dovoljena na progah JŽI.

(2) Elektromagnetna združljivost naprav znotraj tirnih vozil se preveri v skladu s standardom SIST EN 50121-1 in SIST EN 50121-3-2.

(3) Elektromagnetna združljivost med tirnim vozilom in železniškim omrežjem se preveri v skladu s standardom SIST EN 50121-1 in SIST EN 50121-3-1.

(4) Elektromagnetna združljivost tirnega vozila z različnimi sistemi za zaznavanje vlaka na železniškem omrežju se preveri v skladu s standardom SIST EN 50238-3.

(5) Programska oprema na tirnih vozilih, ki ni v slovenskem jeziku, mora biti strojevodji na voljo v prevodu v slovenskem jeziku. Ta zahteva ne velja za tirna vozila, ki obratujejo na mejnih progah do postaje izmenjave prometa, ki se nahaja na ozemlju Republike Slovenije.

IV. PREHODNA IN KONČNI DOLOČBI

12. člen **(sistem varnega upravljanja – SVU)**

(1) Šteje se, da je v SVU upravljavca in prevoznikov, ki imajo veljavno varnostno spričevalo oziroma varnostno pooblastilo na dan uveljavitve tega pravilnika kot njihov sestavni del vključena vsebina določb 3., 5. do vključno 46., 49. do vključno 100., 103. do vključno 110., 112., 114., 117., 118. in 120. člena ter Priloge 1, 2 in 3 Pravilnika o zavorah, varnostnih napravah in opremi železniških vozil (Uradni list RS, št. 122/07, 30/09 in 30/18 – ZVZeIP-1).

(2) Prevozniki in upravljavci morajo uskladiti SVU s tem pravilnikom v šestih mesecih od njegove uveljavitve ter za spremembo pravil v svojem SVU pridobiti predhodno potrditev varnostnega organa.

13. člen **(prenehanje uporabe predpisov)**

Z dnem uveljavitve tega pravilnika se prenehata uporabljati Pravilnik o zavorah, varnostnih napravah in opremi železniških vozil (Uradni list RS, št. 122/07, 30/09 in 30/18 – ZVZeIP-1) in Pravilnik o tehnični skladnosti tirnih vozil (Uradni list RS, št. 44/11 in 30/18 – ZVZeIP-1).

14. člen
(začetek veljavnosti in uporaba)

- (1) Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
- (2) Določbe II. poglavja se za vlečna tirna vozila uporabljajo do izločitve varnostnih naprav razreda B iz obratovanja na progah JŽI.

Št.

Ljubljana, dne dd. mm. 2023

EVA 2019-2430-0039

mag. Alenka Bratušek
Ministrica za infrastrukturo